

V

10th

alte Nr. 209.

Fürstenf. n. 3 andere Schriften

P. VIII. 109.

1. C.

CUM DBO PROPITIO
PROBLEMATUM
THEOLOGICORUM EX
V. CATECHESIS LUTHE-
ranæ parte, quæ est

DE SACRAMENTO
COENAE,
DECADIS PRIMÆ
Problemata IV. V. VI.

In Electorali ad Albim Academia,
in disputationem proposita,

AUTORE AC PRÆSIDE
JOHANNES FÖRSTERO

SS. Th. D. & Prof. Ordinario,

RESPONDENTE
M. GEORGIO FLADUNGIO
Gothano Thuringo,

Ad diem 30. Novembris horis locog. consuetis

VVITTEBERGÆ,
Typis Johannis Gormanni. Anno 1611.

CLM DEO PROPTIO
 PROBLEMATUM
 THEOLOGICORUM EX
 V. CATECHESI & LITUR-
 GICIS PARTIBUS
 DE SACRAMENTIS

COENAE
 DECIDIS PRIMAE
 Prolegomena IV. VI.
 In Electoratus Albin. Academia
 in dissertationibus
 AUCTORE M. P. FORSTERO
 SS. Th. D. & Prof. Ordinario
 M. GEORGIO RABENINGIO
 Gottingo Typog.

VITTEBERGAE
 Typis Johannis Gottmanni. Anno 1711.

PROBLEMA IV.

An & quale sit discrimen inter has
enunciations:

Hoc est corpus meum

&

Panis est Corpus CHRISTI.

Propositio I.

IN διεξόδῳ tertij Problematis, in proximâ συζητήσει, διὰ τὴν ἀφορμὴν Problematis, dictum & evictum est, quòd verba institutionis κατὰ τὸ ῥητὸν, sensu literali, accipienda.

II.

Hic quippe, præ Νανοηλικῶν, conscientiam firmare, fideiq; ὀληροφροσίαν excitare potest efficacissimè,

III.

Qua de re piè ac graviter B. Lutherus Ἰεῖα μαζῶν καὶ Ἰεῖα παζῶν:

In Confessione Majore part. II.

Zum fünfften/ Setzens gleich dahin/das vnser Text vnd Verstand auch vngewiß oder finster sey (als nicht ist) so wol als ihrer Text vnd Verstand/so hastu dennoch das herliche trotzige vortheil/ das du mit guten Gewissen kanst auff vnsern Text stehen / vnd also sagen; Sol ich denn vnd mus vngewissen/ finstern/ Text vnd Verstand haben/ So wil ich lieber den haben/der aus Göttlichem Munde selbst gesprochen ist/ denn das ich den habe/ So aus Menschlichen Munde gesprochen ist. Vnd sol ich betrogen sein: so wil ich lieber betrogen sein von Gott (so es möglich were) den von Menschen, den betreuge mich

A 2

mich Gott / so wird ers wol verantworten vnd mie
widerstattung thun / &c.

Demnach kanstu frölich zu Christo reden/ beyde an deinem
sterben vnd Jüngsten gericht/ also: Mein lieber H^{er}re
JESU CHRISTE. Es hat sich ein hadder v-
ber deinen Worten im Abendmal erhoben / Etliche
wollen/das sie anders sollen verstanden werden / deñ
sie lauten/ aber dieweil sie nichts gewisses lehren/son-
dern allein verwirren/ vnd ungewiß machen/ vnd ih-
ren Text in keinem wege wollen noch können bewei-
sen/ So bin ich, blieben auff dein Text/wie die wort
lauten/ Ist etwas finster darinnen so hastu es wollen
so finster haben: Denn du hast kein ander Erklärung
darüber gegeben noch zu geben befohlen. So findet
man in keiner Schriffe noch sprachen / das (Ist) sol-
te (deuten) oder (mein Leib) leibeszeichen heissen.

III, Tom, Ien, German, f, 488.

IV.

Atque hinc θεόλογος isthic fidelissimus tanto Zeli fervore,
τὸ ῥητὸν Verborum Coenae, adversus Gentem Sacramentariam pro-
pugnavit; imò peculiarem Verborum Institutionis Assertionem, singula-
ri spiritus ardore, conscripsit conscriptamq; Ecclesiae, ut ἁγία-
ται ἱκνην nobilissimam, reliquit.

V.

Verum enimverò non desunt, qui Lutherum Luthero op-
ponentes, ipsum à τὸ ῥητὸν defecisse, nituntur probare ex eo, quòd
Verba institutionis, permutare ausus; cum isthac enunciatione:

Panis est Corpus CHRISTI.

VI.

Ac sanè non diffitemur posuisse Lutherum loco Pronominis
HOC, terminum panis, in parte praesertim altera Libri adversus Cae-
lestes Prophetas; nec non in Colloquio Marburgensi.

VII.

Quòd autem illo Pronomine δεῖκτικῶ designetur solus
Panis, de eo ne unicus quidem in Scriptis Lutheri apiculus.

9. Tab.

Tantum abest, ut commutatione illa τὸ πῶτον Verborum Cœ-
næ pervertere in animum unquam induxerit suum.

Quin potius in Pronomine illo identidem urget *Synecdochem*
in omnibus linguis usitatissimam, qua *principaliter* notatur *thesau-
rus invisibilis*, qui exhibetur: *minus* autem *principaliter*, *res visibilis*,
cum qua tanquam medio vel instrumento, aut vehiculo, thesaurus
invisibilis exhibetur.

Considerentur modò hæc paucula, quæ ut mentem explis-
carent suam, libro adversus Cœlestes Prophetas, intertexuit:

In parte altera.

Oder wo diese art der Sprache ihnen nicht gefiele. Möchten
sie sich nach der weise der Schrift richten / die da in gemei-
nem brauch hat die Figur / so da Synecdoche heist / das
ist / wenn sie ein gantztes nennet / vñnd doch nur ein theil
meinet / wie sie thut / da sie das Israelitische Volck ein
Eigenthumb heist / vñnd ein sonderlich Volck Gottes / so
doch das grösste theil darunter allezeit des Teuffels / vñnd das
weniger theil Gottes war. Wie auch Paulus die Gala-
ter / Corinthier / vñnd andere Städte Gottes gemeine nen-
net / so doch das weniger theil recht Gottes Kinder sind.
Ja / 1. Corinth. 10. nennet er alle die ein Brot vñnd einen
Leib / die von einem Kelch theil nennet / So doch viel der-
selbigen den Kelch vnwürdiglich nehmen / wie er selbst
saget.

Also hetten die Sophistische vñnd spitze Klüglinge an diesem
Ort auch mügen das gantzte stück / als Brot vñnd Leib / da
Christus von redet / deuten allein auff dem Leib / da er
spricht / das ist mein Leib / vnangesehen das Brot. Nicht /
das Brot nicht solle da sein / Sondern das in der rede / so
groß am Leibe gelegen ist / das er davon redet / Als were
eitel Leib da / vñnd alles was da ist / es sey Brodt oder
Farbe / nichts denn der Leib were.

A J

Gleich

Gleich als wenn auch eine Mutter auff die Wiegen/da ihr Kind innen lege/ deute vnd spreche/ das ist mein Kind/vnd ein Sophist spotter ihr vnd spreche/ Wie? Ist die Wiege dein Kind? Meinstu nicht/ sie würde ihn für ein Narren vnd Schwetzer halten? als der mutwilliglich die sprache nicht wolte verstehen/ da sie beyde auff Wiegen vnd Kind deutet/ vnd doch das Kind **Sürnemlich** meint/ als were keine Wiegen da.

Tom, III, Jen. Germ. f. 80,
XI.

Breviter: Intelligit Lutherus non panem nudum mereq; Physicum: sed sacrum & Eucharisticum, id est, in usu Sacramentali jam constitutum & cui proinde corpus CHRISTI unione Sacramentali unitum.

XII.

Voluit autem Lutherus hac phrasi uti *tum* contra Transsubstantiationem Pontificiorum, annihilatione panis definiti solitam: *tum* adversus Carolstadium, qui τῆς τοῦ μῶν suo ἀνοήτω panem ἐ Cœna penitus auferebat.

XIII.

Sed extra oleas ad rem, de qua in proposito Problemate, quo *duo* hoc de negotio quærentur.

XIV.

I. *Questio An.*

Unum concernit ἢ εἰ ὄν: alterum ἢ πῶς vel ἢ ποιόν.

XV.

Quo ad *prius*, *questio* est, an sit discrimen inter enunciationes illas: *Hoc est Corpus meum*: Et: *Panis est Corpus CHRISTI*.

XVI.

Et sanè quòd sit discrimen ultro apparet. Nec quisquam fuit nostratum Theologorum unquam, qui enunciationes illas per omnia ἰσοδυναμίας esse & æquipollere dixerit.

XVII.

Pater id ex Actis Colloquij Maulbronensis; auspicijs Friderici III. Electoris Palatini, & Christophori Ducis VVirtenbergici, Anno CHRISTI 1564. celebrari.

Cent. XVI, Osiandri f. 791.

8. Ibi

XIIX.

Ibi enim Theologi VVirttembergici à Palatinis interrogati, utrum Enunciationes illas planè & per omnia easdem esse statuerent: Negativè responderunt.

XIX.

Addè, quòd Apostolus ipse discrimen agnoscit, ideoq; dum mutat subjectum, & pro HOC substituit PANIS: tum ilico mutat etiam prædicatum, atq; adeò non dicit: *Panà est Corpus: sed Panis est κενωτικὸν Corporis.*

I. Cor. 10, 16.

XX.

Et talis etiam ἀντιπροσώπων usurpatur à Luca & Paulo, in Verbis Cœnæ ὁριστικῶς, ad alteram ejus partem pertinentibus,

Luc. 22, 20. I. Cor. 11, 25.

XXI.

Quòd postèrius, quæstio est, de ipso inter enunciationes illas discrimine, quale illud sit.

11. Quæstio quomodo, ubi tria discrimina.

XXII.

Hic verò tenendum, quòd tribus potissimùm modis differant.

XXIII.

1. Prior est ἐγγεγραμμένη & autoritatis Divina: Posterior verò est ἀγεγραμμένη & autoritatis humane.

I.

XXIV.

2. Prior quoad efferendi modum & sermonis proprietatem usitata est, nitens quippe communi loquendi consuetudine, de qua Lutherus, in verbis modò allegatis, *Thesi 10, itemq; in Confess. Majore Tom. III. Ien. Germ. fol. 487. & seq.*

2.

XXV.

Lutherus illam consuetudinem appellat *Synecdochen non Rhetoricam: sed Grammaticam*, alludens ad Grammaticam vocis significationem, qua Græcis σινεχδοχή idem, quod Latinis *comprehensio*.

XXVI.

Et proinde prædicatio in priori Enunciatione; *Hoc est Corpus meum*, *synecdochica* dici poterit, sensu verè Lutherano, id est, respectu

spectu

Specu ad subjectum, quod utriusque materiae tum terrestris tum
caelestis *συνεκδοχικόν* vel *comprehensivum*.

XXVII.

Qui eandem sive demonstrativam sive exhibitivam vocare
assolent, à veritate non abeunt. Certè singularis illa est; & nefas ut
ad tribunal Logices, à Theologia provocetur.

XXIX.

Posterior autem enunciatio est *inufitata*; siquidem disparatum
de desperato enunciatum, propter unionem realem quidem: sed in-
ufitatam: cujus gratia etiam prædicatio ista meritò inufitata dici
poteat ac debet.

XXIX.

5. Prior enunciatio est plana & evidens, neque ulteriore indi-
get explicatione.

XXX.

Singula enim Verba propriè & *κατὰ τὸ ῥητὸν* accipienda
sunt, absque ullo tropo.

XXXI.

Si enim illis inesset tropus: aut *subjecto* inesset aut *predicato*. Tot
enim saltem sunt enunciationis partes, *κυρίως* sic dictæ.

XXXII.

Copula verè quia non *σημείον τῆς πράγματι*: ideo nec *τρό-
πος δεκτικῆς*.

lib. de interpret. c. 3.

*ἔστι γὰρ τὸ εἶναι ἢ μὴ εἶναι σημεῖον ὅτι τῆς πράγματι: ἔδὲ εἰς
τὸ ὄν εἴπῃς ψιλὸν αὐτὸ μὲν γὰρ ἔδὲν ὅτι. προσσημαίνει δὲ σύν-
θεσιν τίνα, ἢν ἀνευ τῶν συγκειμένων, ἔστι νοῆσαι.*

XXXIII.

Neque etiam in *integra enunciatione* tropus esse potest. Is enim
non enunciationis *integræ*: Sed vocis in enunciatione *singulæ* est
affectio.

XXXIV.

Quòd autem *subjecto* HOC non inest tropus tam manifestum
est, ut Sacramentarios ipsos *ἀπαυδυσίας* Carolstadianæ jamdu-
dum pudere ceperit.

XXXV.

Quòd nec *Predicatio* ipsemet *Cœnæ sacrosanctæ* *ἰζαχ*
CHRI.

CHRISTUS haud obscure designavit, hac sine intervallo ad-
dita determinatione, & ἐπεξηγήσει:

Quod pro Vobis traditur.

Qui pro Vobis effunditur &c.

XXXVI.

Posterior autem enunciatio citra declarationem fidei a-
nalogam admitti non potest nec debet.

XXXVII.

Declaratio verò illa huc redit; quòd panis sit & dicatur cor-
pus CHRISTI, non φυσικῶς aut ἁσιωδῶς, vel κατὰ μετὰ σοι-
χείωσιν Pontificiam.

XXXVIII.

Nec σημειωτικῶς aut ῥητορικῶς, vel κατὰ τροπολογίαν, aut
ἀντίδοσιν ὀνομάτων Sacramentariam.

XXXIX.

Sed μυστικῶς ὑπερφυσικῶς per & propter unionem Sacramen-
talem vel mysticam aut supernaturalem.

XL.

Et proinde, quia juxta vulgatum axioma: *Qualis unio talis præ-
dicatio*: non absurdè prædicatio, in Enunciatione ista, appellabitur
Sacramentalis,

XLI.

Sed sensu non Calviniano, quo Sacramentarijs Prædicatio
Sacramentalis eadem est, quæ tropica vel figurata.

XLII.

Sed Lutherano, quo nobis Sacramentalis Prædicatio est ea-
dem quæ mystica, dependens, non à qualicunque ἁέσι & ἀναλο-
γία Calvinistica: sed à vera ac reali Panis & corporis CHRISTI
ἐνώσι & πάρεσσι mysticῶς.

PROBLEMA V.

*An ritè ac scitè factum à Luthero, quòd in definitio-
ne Sacramenti Cœnæ, Generis loco, posuit:*

*Verum Corpus & Sanguis
CHRISTI.*

B

De

XLIII.

De Messalanis suo olim tempore pronunciauit Eriphanus:

Κόρον εἰς ἔχει ἀναιχυντία, εἰδὲ πλεσμονὴν ἢ ἀφροσύνη: ἀλλ' ὅτι πάντα ἠπλωσεν ἑαυτῆς τὸν λογισμὸν καὶ κέχηνε τὸ σῶμα.

Lib. III. her. 8.

XLIV.

Quantò veriùs illud nos nostra hac ætate transferre possu-
mus ad Sacramentarios, quorum nã tanta impudentia, ut nequeat sa-
tiari, tanta insipientia, ut nequeat repleri, sed ad omnia expandunt hians
os & cogitationem.

XLV.

Ad omnia in quam quæ à Luthero piè & orthodoxè scripta
dictaq;

XLVI.

Exemplum in dissertatione de Problemate proximè prace-
dente vidimus: succedit aliud in hoc illi jam succedente.

XLVII.

Lutheri defi-
nitio.

Definivit Lutherus Sacramentum Eucharistiæ, quòd sit *Ve-
rum Corpus & sanguis DOMINI nostri IESU CHRISTI.*

XLVIII.

Verè Lutherana est hæc definitio, id est, 'apertè & ingenuè,
absque ulla ambiguitate & circuitione, dicens, quod res est,

XLIX.

Quid Sacramentarij? Ad hanc etiam nonnulli eorum hians
os suum expandunt avidissimè.

L.

Sentiunt quidem tanti illam ponderis esse, ut oppressura ipsos
sit, nisi opprimatur,

LI.

Machinas proin admovent, & inter has unam quoque ex Of-
ficina Logica mutuò acceptam.

LII.

Ejus Reprehē-
sio per Sacra-
mentarios.

Hac genus istius definitionis impetunt, idque spurium esse &
illegitimum vociferantur, eò quòd Corpus & Sanguis CHRISTI
objectum, vel subiectum Cœnæ occupans.

53. Sic

LIII.

Sic enim Keckermannus explicans Canonem: *Genus cum sua specie, semper est ejusdem predicamenti:*

Atque ex hoc utilissimo Canone multa falsa genera deprehenduntur, ut quod superficies non sit genus verum loci, corpus CHRISTI non sit genus Cœnæ Dominicæ &c. lib. I. Syst. Log. c. 3. f. 50.

LIV.

Sed duplicem Lutheri faciunt injuriam *πλανῶντες καὶ πλανώμενοι* 2. Tim. 6. 3, 13.

Sacramentorum
ἐλεγχ-
χο.

LV.

Vna est, quod violento *ἀγρίεσεως* paralogismo sequentia Lutheri Verba à præcedentibus divellunt.

LVI.

Si nudè ac crudè dixisset: Sacramentum altaris est verum Corpus & verus sanguis DOMINI nostri JESU CHRISTI: tum aliquàm idoneum Calumnia eorum haberet argumentum.

LVII.

Sed eadem telâ mox attexuit hæc Verba: *Sub pane & vino nobis CHRISTIANIS ad manducandum & bibendum ab ipso CHRISTO institutum.*

LIX.

Equibus tam clarum quàm quod clarissimum: Eucharistiæ Sacramentum non definiri per Verum CHRISTI Corpus & Sanguinem *ἀπλῶς & sine χέσφ*, ut *Objectum* vel *Subjectum Occupans*, Generis loco, collocetur.

LIX.

Sed *κατά τι & cum χέσφ* ad manducationem & bibitionem, ut ita *Forma* Cœnæ, in manducatione & bibitione Corporis ac sanguinis CHRISTI consistens, Generis locum obtineat.

LX.

Quamquam enim, quoad *explicitum Verborum sonum*, discrimen est in *λέξι*, *Grammaticum*: tamen quoad *implicitum eorum sensum*, in *νοήσει* rerum, nullum est discrimen *reale Logicum*.

B z

Verum

LXI.

Verum Corpus CHRISTI manducandum idem est, quod Corporis CHRISTI manducatio. Item Sanguis CHRISTI bibendus idem, quod Sanguinis CHRISTI bibitio.

LXII.

E quo liquet, quod Genus istud non ad substantia: sed Actionis Categoriā referendum.

LXIII.

Et tantum de priori injuria: Altera est, quod malunt Lutheri definitionem, quæ ipsis fides in oculis, pellere in exilium: quam sapientissimum illius attendere consilium.

LXIV.

Istud verò ostendunt partim *scopus*, partim *tempus*, quo Catechesin suam edidit Lutherus.

LXV.

Scopus fuit, ut Christianæ fidei elementa instillarentur pueris ac rudioribus, methodo ad captum horum accommodata, qualis non Logicam subtilitatem: sed Grammaticam verborum perspicuitatem, requirebat. LXVI.

Tempus incidebat in A.C. 1527, & sic in ipsam ἀκμὴν Controversiæ inter Lutherum & Sacramentarios, qui verum Corpus & sanguinem CHRISTI in synaxi sacra, manducandum & bibendum exhiberi, pernegabant.

LXVII.

Contrarium verò strenuè assererat Lutherus sicut testantur scripta, veluti *Assertio τῆς ῥητῆς*, & *Confessio ejus Major*, tum temporis publici juris à Lutero facta. LXVIII.

Voluit itaque Lutherus istud illius rei caput mox in primo limine suæ definitionis, verbis coruscantibus & ἐμφασιν & δεινότητι singularem habentibus exprimere.

PROBLEMA VI.

An verum & essentielle CHRISTI corpus, ac sanguis in usu Cœnæ, in hisce terris, ore edendo & bibendo, verè ac realiter, ab omnibus pariter communicantibus, accipiatur.

69. Quod!

LXIX.

Quòd Lutherus Cœnæ Sacramentum ritè ac scitè definierit, Verum Corpus & Sanguinem CHRISTI, sub pane & Vino Christianis manducandum & bibendum, demonstratum est hætenus.

LXX.

Jam ut plenior evadat Demonstratio: ulterius demonstrandum, quòd verum & essenziale CHRISTI corpus ac sanguis, in usu Cœnæ, in hisce terris, ore edendo & bibendo, verè ac realiter ab omnibus pariter communicantibus accipiantur.

Summa doctrina Christiana.

LXXI.

Hæc enim est, hæc inquam est summa veræ ac sinceræ, de Eucharistia, doctrinæ, quam Lutherus olim omnesq; γνήσιοι ejus Discipuli, adversus Gentem Sacramentariam, constanter & intrepidè propugnârunt, hodieq; πάντες αὐτοὶ propugnant.

LXXII.

Arque hic sanè posset longâ institui διποδείξεων γραφικῶν ἀναγκασθῆναι; sed sufficiat, in hac chartæ angustia, brevis saltem fundamentorum, è quibus illæ facili negotio extrui possunt, πειρηματικῶν.

LXXIII.

Sunt autem illa in duplici differentia: Quædam continentur in Verbis institutionis: Quædam in aliis Scripturæ locis: quorum illa, respectu sedis Ordinariæ, primaria: hæc verò secundaria, distinctionis ergo, vocari poterunt.

LXXIV.

Quæ in Verbis institutionis continentur, distribui vicissim possunt, in Generale vel primum: & specialia, vel à primo orta.

LXXV.

Generale vel primum est τὸ πρῶτον Verborum Cœnæ, de quo expresso in proximè præcedenti Disputatione.

LXXVI.

Specialia vel à primo orta sunt hæc potissimum.

LXXVII.

I. Sonus Verborum, EDITE & BIBITE, id quod nullo alio instrumento δεκτικῶν fieri potest ac solet, præterquam ore corporeo: Edere verò ac Bibere jubet DOMINUS non nudum panem.

A. 3.

nem

nem vinum sed integrum: συμπελεγμένον τῷ δευλικῷ ΗΟC
notatum.

LXXIIX.

2. προσδιορισμός: (Corpus) QUOD PRO VOBIS TRA-
DITUR (Sanguis) QUI PRO VOBIS EFFUNDITUR.

LXXIX.

3. Mentio novi Testamenti, quod certè non in (f) nuda umbra
& figura consistit, sicut *Vetus*; sed in ipsa Corporis ac Sanguinis
CHRISTI *substantia*. Sin minùs: Sacramenta V. T. erunt clariora:
Sacramentis N. T., quod ipsa absurditate absurdus.

(f) Col. 2. 17. Heb. 10. 1.

LXXX.

4. ἐμφάσις in Pronomine MEUS, & Conjunctione ENIM
Matth. c. 26, 28. καὶ ἀντίθεσιν Sanguinis Typici in V. T. Exod. c. 24,
8, Heb. c. 9, 11, 14. 19. 20.

LXXXI.

5. φράσις (g) Lucæ ac Pauli: Hoc poculum novum Testamentum IN
Sanguine meo. vel si Hebraicum Scripturæ, Novo etiam Testamen-
to familiarissimum, attendere libet lubetq;, (ex servili ¶) P R O-
P T E R sanguinem meum (Durchs Blut oder mit dem Blut / oder
Umbs Blut willen. Luth. Tom. III. Ien. Ger. f. 494.)

(g) Luc. c. 22, 29. I. Cor. II, 25

(h) Heb. 9. 18, seq.

LXXXII.

6. σύνταξις, qua participium ἐκχυνόμενον, non cum Dativo
τῷ αἵματι: sed cum Nominativo τὸ ποτήριον cohæret. Luc. c. 6.
22, 20.

LXXXIII.

6. *Distincta* duarum partium distinctarum *institutio*, de qua
Lutherus:

Auch wo man wolt reden von der geistlichen Gemeinschaft /
were nicht von nöthen / das man die zwen stück Leib vnnnd
Blut Christi nennet: sondern were genug CHRI-
STUM genennet.

Tom. III. Ien. Germ. f. 508.

LXXXIV.

Atq; hætenus quidem fundamenta quæ in Verbis institutionis con-
tinentur.

ei nentur enucleata à Luthero in parte Conf. Majoris. Tom. III. Ienens.
Germ.

LXXXV.

Superfunt fundamenta, quæ ex alijs scriptura locis, peti & huc
accerfi possunt ac solent, ut:

LXXXVI.

1. Ex illo 1. Cor. 10, 16, ubi Panis, quem frangimus, dicitur
κοινωνία & μετοχή Corporis CHRISTI, unde præclare Chryso-
stomus:

τὸ ἐν τῷ ποτηρίῳ οὐκ ἐκείνο δὲ τὸ ἀπὸ τῆς πλευρῆς ῥεῦσαν
ἢ εἰκείνο μετέχομεν.

LXXXVII.

2. Ex dicto 1. Iob. 5, 8. ubi Sanguis in TERRIS testari di-
citur.

LXXXVIII.

3. A (q) veracitate, (r) sapientiâ & (s) omnipotentia Testatoris.

(q) Iob. 14, 5.

(r) Col. 2, 23. (s) Luc. 1, 37.

LXXXIX.

4. A dictis Patrum quorum Sylloge videatur, apud D. Chemn.
in lib. de Cœn. c. 10.

XC.

Quæ omnia cum ἀναντιλέκτως ita se habeant: meritò da-
mnationis calculo notamus, omnes Sacramentarios, qui vel ore
apertè: vel corde opertè negant, verum & essentielle corpus & sangui-
nem Christi, in usu cœnæ, in hisce terris, ore corporeo, à commu-
nicantibus accipi.

XCI.

Notiora (proh dolor!) sunt eorum βωμολοχεύματα quàm
expedit.

XCII.

Adscribimus, Colophonis loco, hæc tantum è multis paucula:
Zwinglius in Confess. ad Carol.

Quòd Christi corpus per essentiam, aut Realiter, hoc est, Corpus i-
psum naturale in Cœna adsit, aut ore accipiatur: id non tantum
negamus: sed errorem esse, qui Verbo DE I adversetur, constantè
asserimus.

Beza

Beza. Epist. 5. vol. 3. tract. Theol.
fol. 204.

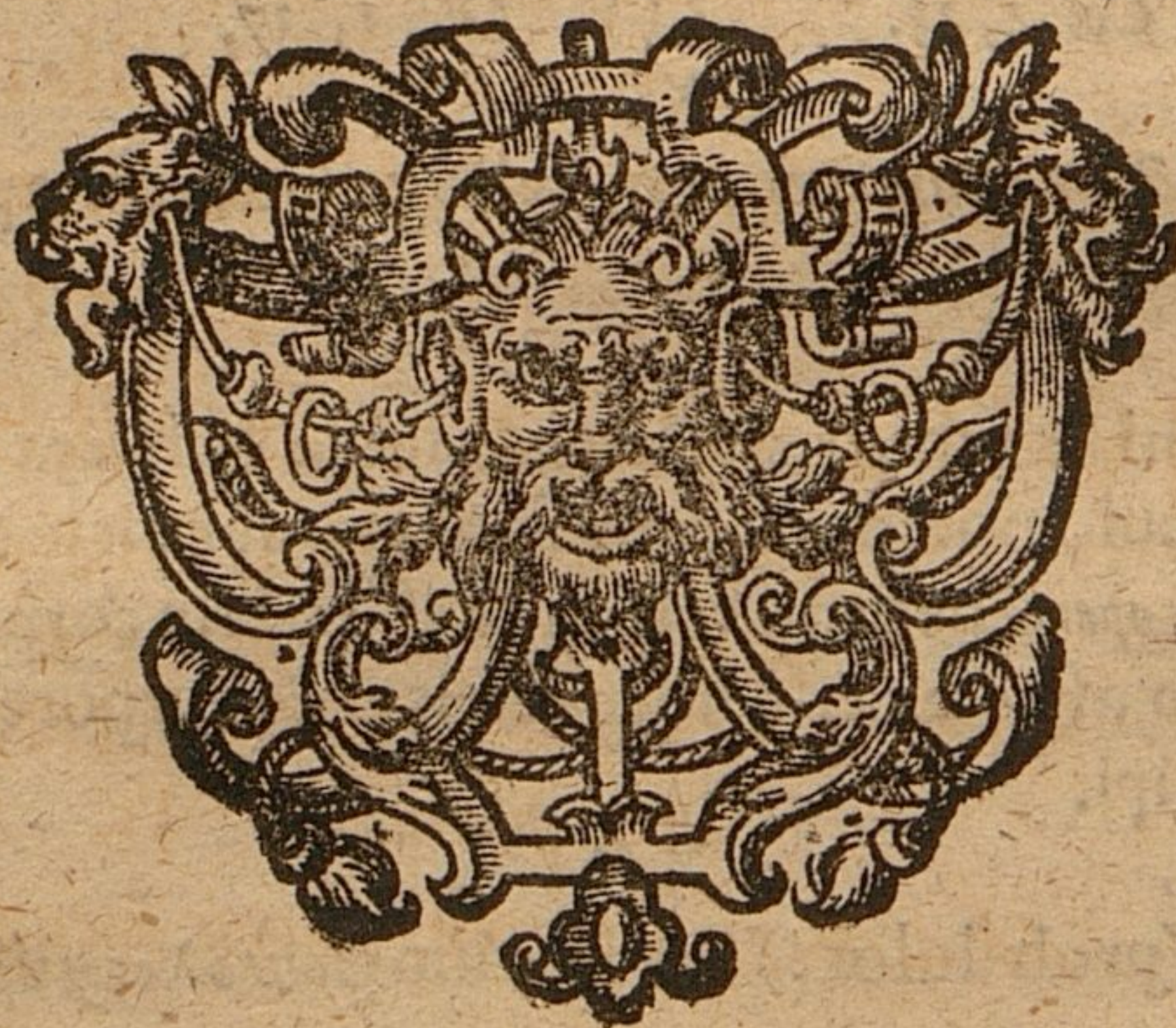
*A loco in quo Cenam DOMINI celebramus TAM PROCVL
NVNC AB EST CORPVS CHRISTI QVAM
AB EST COELVM A TERRA.*

*Piscator. In quæst. Rhetoricis de verbis
DOMINI, Hoc est corpus meum.*

pag. 29.

*Hic querit fortasse aliquis ex me an non concedam: Verbis
illis DOMINI: Hoc est corpus meum significari aliquam Cor-
poris CHRISTI presentiam: NON CONCEDO inquam.*

F I N I S.

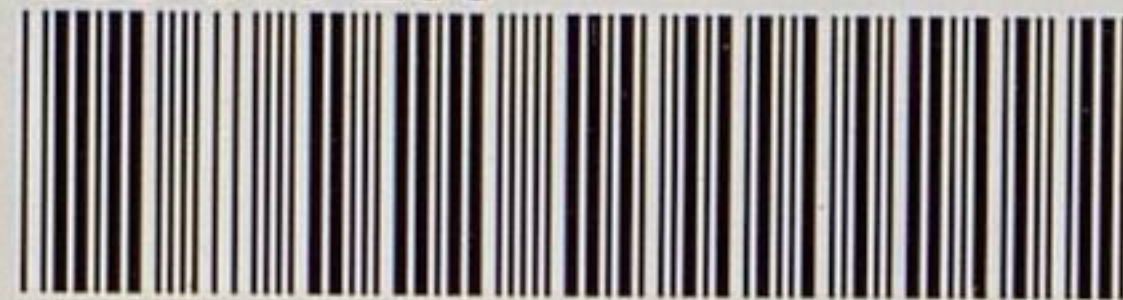

AB: 195067

ULB Halle

3

003 019 209

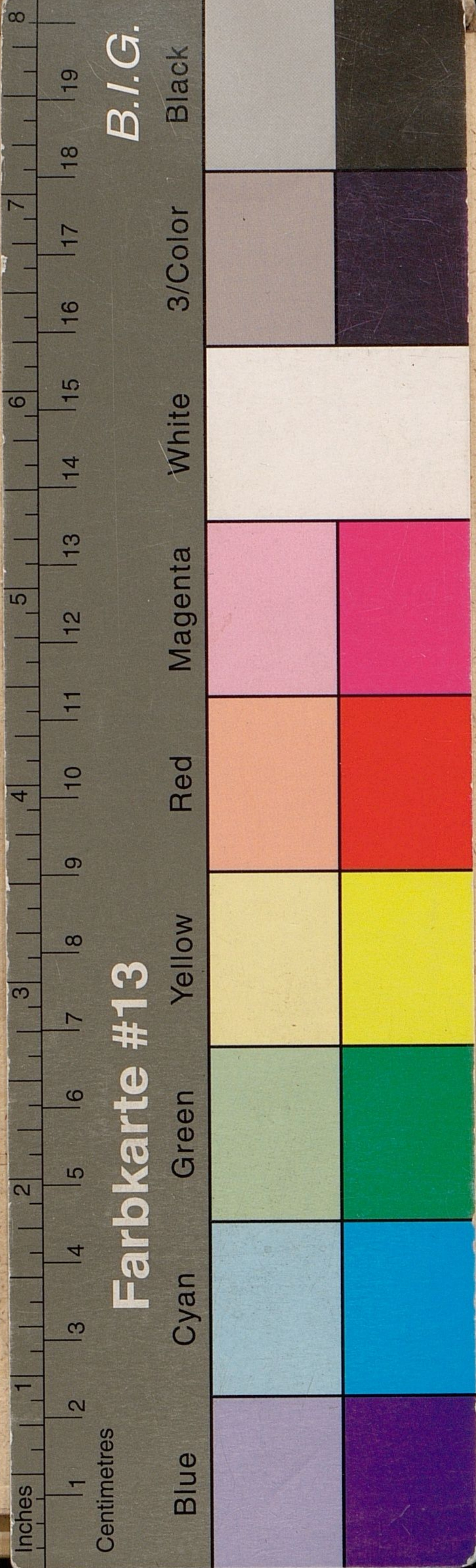

56.

75
GEBHART WOLFFEN
HCALEVEYANTISSONN

18

CUM DEO PROPICIO

PROBLEMATUM
THEOLOGICORUM EX
V. CATECHESIS LUTHE-
ranæ parte, quæ est
DE SACRAMENTO
COENAE,
DECADIS PRIMÆ
Problemata IV. V. VI.
In Electorali ad Albim Academia,
in disputationem proposita,
AUTORE AC PRESIDE
JOHANNÉ FÖRSTERO
SS. Th. D. & Prof. Ordinario,
RESPONDENTE
M. GEORGIO FLADUNGIO
Gothano Thuringo,
Ad diem 30. Novembris horis locog^o consuevis

VVITTEBERGÆ,
Typis Johannis Gormanni. Anno 1611.